

Významný dokument je na světě: Koncepte podpory ochrany průmyslového vlastnictví 2021–2030

Tento materiál publikujeme na základě spolupráce s Úřadem průmyslového vlastnictví

Význam průmyslového vlastnictví a jeho ochrana nabývá na významu. Výjimečné myšlenky, ojedinělé nápady a smělé řešení vždy měnily svět. Dnes tomu není jinak. Češi vždy patřili za vynalézavý národ, k naší charakteristice patří fakt, že si umíme vždy se vším poradit. To však nestačí. Duševní vlastnictví je potřeba také náležitě chránit, potažmo z toho získávat náležitě další hodnoty, včetně finančních příjmů. Z dlouhodobého hlediska se totiž rýsuje lepší příležitost, jak na to. A to na základě významného dokumentu, neboť 5. listopadu 2021 vláda schválila Koncepti podpory ochrany průmyslového vlastnictví 2019–2030.

Koncepte podpory ochrany průmyslového vlastnictví 2021–2030 byla zpracována na základě úkolu vyplývajícího z dokumentů Systém řízení Inovační strategie ČR 2019–2030 a Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+. Návrh Koncepte vzešel z jednání Pracovní skupiny Inovační strategie ČR 2019–2030 a z jednání pracovní skupiny k Národní politice výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+. Na jeho tvorbě spolupracovali odborníci ze státní správy, akademické sféry a ze soukromého sektoru. Návrh byl projednán Radou pro výzkum, vývoj a inovace a jejím předsednictvem.

Hlavním aktérem Úřad průmyslového vlastnictví

Hlavním zpracovatelem Koncepte je Úřad průmyslového vlastnictví, který se, vedle svých hlavních agend, snaží o zahrnutí ochrany průmyslového vlastnictví do rámce strategického řízení České republiky. Reaguje tak nejen na národní potřeby, ale i na úsilí Evropské komise.

V listopadu 2020 Evropská komise zveřejnila Akční plán pro duševní vlastnictví. Cílem akčního plánu je umožnit evropskému kreativnímu a inovativnímu průmyslu zůstat světovým leaderem a urychlit přechod k „zelené a digitální“ Evropě. Koronavirová krize ještě zdůraznila závislost na inovacích a technologiích a dopady na oblast ochrany duševního vlastnictví. Akční plán staví na silných stránkách evropského rámce duševního vlastnictví, je zároveň i pracovním programem Evropské komise a stanoví časový rámec pro spuštění jednotlivých opatření.

Akční plán se věnuje pěti klíčovým oblastem:

- zlepšit ochranu duševního vlastnictví,
- posílit využívání duševního vlastnictví malými a středními podniky,

- usnadnit přístup k duševnímu vlastnictví a jeho sdílení,
- bojovat proti padělání a nastolit lepší vymáhání práv duševního vlastnictví,
- podporovat globální rovné podmínky.

Celospoolečenská potřeba akcentovat podporu užívání systému ochrany průmyslového vlastnictví se projevila zařazením této problematiky do Inovační strategie České republiky 2019–2030 a do Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+ jako samostatné téma. V inovační strategii České republiky 2019–2030 je ochrana duševního vlastnictví jedním z pilířů. Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky 2021+ ukládá ÚPV zpracovat Koncepti podpory ochrany průmyslového vlastnictví, aby se zvýšilo využívání ochrany průmyslového vlastnictví ve vědě a výzkumu. Následně byla ochrana průmyslového vlastnictví zahrnuta do Priorit v agendě vnitřního trhu EU 2021–2025, Národního programu reforem, Národního výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky. Samostatnou kapitolou ochrany průmyslového vlastnictví věnuje i Analýza stavu výzkumu, vývoje a inovací v České republice a její srovnání se zahraničím.

Analýza mezi jinými uvádí expertní odhad příčin nedostatečného využívání ochrany průmyslového vlastnictví:

- existující veřejná podpora ochrany duševního vlastnictví bez vazby na komerční využití například formou licence,
- nevyužívání patentových informací při posuzování programů a projektů podporovaných z veřejných prostředků,
- nedostatečné povědomí o ochraně duševního vlastnictví ve vzdělávacím systému (ZŠ, SŠ,

- VŠ – absence informací ve vzdělávacích programech, absence podpory vyučujících, absence specialistů na duševní vlastnictví),
- nedostatečné povědomí o ochraně duševního vlastnictví v aplikační sféře – nedostatečné využívání duševního vlastnictví s komerčním potenciálem,
- nedostatečná motivace vědeckých pracovišť k nastavení motivačních pravidel pro vědce tak, aby nedocházelo k nelegálnímu transferu, nedostatečná motivace k využívání licenční politiky.

Analýza reaguje na kontrolní závěr NKÚ 17/15, který uvádí, že navzdory rostoucímu množství vynaložených finančních prostředků provází výzkum a vývoj dlouhodobé problémy, které se nedaří řešit, například nízký počet udělených patentů, což souvisí s malým množstvím výsledků uplatnitelných v praxi.

Aby přinášel zasloužený prospěch

Koncepte podpory ochrany průmyslového vlastnictví 2021–2030 představuje zastřešující strategický dokument na národní úrovni pro optimalizaci využívání systému ochrany průmyslového vlastnictví a jeho rozvoj. Celkovou vizí Koncepte je nastavit rámec efektivní podpory užívání systému ochrany průmyslového vlastnictví, zlepšit chápání smyslu, možnosti a nabídek tohoto systému a posílit využívání všech jeho prvků.

Cílem Koncepte je přispět ke stavu, kdy se systém ochrany průmyslového vlastnictví stane trvalou součástí každodenního života ve výzkumu, vývoji, inovacích a podnikání a bude přinášet zasloužený prospěch. Jak je ze zahraničních zkušeností zřejmé, vhodné užívání tohoto systému vede k posílení prosperity a konkurenceschopnosti každé ekonomiky, která je založena na znalostech a na schopnostech inovovat.

Na půdorysu Koncepte se prohloubí spolupráce s mnoha subjekty státní, veřejné i soukromé sféry, ve kterých mají jednotliví aktéři problematiku průmyslového vlastnictví ve svých předmětech činnosti. Díky Koncepti bude posílena snaha zajistit efektivnější ochranu národního bohatství a zpětný výnos z investic veřejných prostředků do inovací, bude zdůrazněna potřeba komercializace výsledků vědy i výzkumu. Pozitivní dopad Koncepte lze rovněž očekávat

u malých a středních podniků. Dále Koncepte nabízí rámec pro definování finančních podpor z operačního programu OP TAK, z něhož by byly alokovány finanční prostředky na náklady spojené s ochranou průmyslového vlastnictví. Koncepte prosazuje nové trendy v řízeních o průmyslových právech a akcentuje podporu využívání mimosoudních metod při sporech s nimi spojených.

Pro školy, malé a střední firmy, státní správu

Koncepte se snaží nastavit efektivnější podporu mimosoudního řešení sporů v oblasti průmyslového vlastnictví. Zdůrazňuje potřebu zvýšit povědomí o průmyslovém vlastnictví například státní správou. Další opatření cílí k zahrnutí problematiky průmyslového vlastnictví do výuky ve všech stupních vzdělávání. Podpora využívání systému ochrany průmyslového vlastnictví bude probíhat prostřednictvím přímé komunikace s Radou vlády pro výzkum, vývoj a inovace, kde je jmenován zpravodaj pro tento obor.

Již před přijetím Koncepte Úřad průmyslového vlastnictví zintenzivnil poradenství pro malé a střední podniky a dále se podílí na administraci finančních podpor pro malé a střední podniky ze zdrojů Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví a Evropské komise. Tuto agendu bude dále rozvíjet ve spolupráci s Asociací malých a středních podniků a živnostníků ČR. Po pandemii bude třeba malým a středním podnikům ještě více pomoci soustředit jejich úsilí na znalostní ekonomiku.

Koncepte navrhuje celkem 30 konkrétních opatření, která mají napomoci splnit její strategické cíle. Většinu úkolů vyplývajících z realizace Koncepte bude plnit a koordinovat Úřad průmyslového vlastnictví ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu. Koncepte stanovuje povinnost zpracovat podrobný implementační plán. Konkrétní podoba implementačních opatření vznikne ve spolupráci s příslušnými resorty a bude brát ohled na potřeby českého podnikatelského prostředí, výzkumu a vývoje, jakož i na kapacity dotčených institucí a reálné možnosti optimalizovat dosavadní postupy.

Mgr. Ing. Josef Kratochvíl, Ph.D.,
předseda Úřadu průmyslového vlastnictví

Výzkumné a inovační aktivity osou české ekonomiky

Dne 7. ledna zveřejnila vláda České republiky své programové prohlášení. Oproti předchozím obdobím zde má svou samostatnou kapitolu oblast vědy a výzkumu, která se řadí k jednoznačným prioritám této vlády. V gesci ministryně Heleny Langšádlové se bude dané problematice věnovat Sekce pro vědu, výzkum a inovace při Úřadu vlády ČR.

„Věda, výzkum, vývoj a inovace jsou jednou ze zásadních investic do budoucnosti naší země, její prosperity a konkurenceschopnosti, kvality života všech jejích obyvatel i soudržné a zároveň odolné společnosti,“ zdůraznila k pro-

hlášení ministryně Helena Langšádlová. Vládní prohlášení pro oblast Vědy, výzkumu a inovací stojí na pěti pilířích, které se soustřeďují na témata Moderního, koordinovaného a transparentního systému řízení, Lidských

zdrojů, Financování výzkumu, vývoje a inovací, Transferu technologií a Publicity vědy a výzkumu.

Vědecké poznání, stejně jako výzkumné a inovační aktivity, jsou výchozím předpokladem pro budování ekonomiky s vyšší přídavnou hodnotou, pro kulturní a duchovní rozvoj společnosti i pro celkovou modernizaci veřejné správy a realizaci veřejných politik založených na datech. Jsou také nezbytnou podmínkou pro úspěšná a udržitelná řešení

aktuálních společenských výzev a pro schopnost adekvátní a flexibilní reakce na nastupující megatrendy, včetně digitální a zelené tranzice.

Česká republika musí mít ambici zařadit se mezi evropskou špičku v oblasti excelence, vědy, výzkumu a inovací, a to v celém spektru oborů. Prostřednictvím vědy a výzkumu posílíme kritické myšlení a schopnost chápat svět v širších souvislostech a přispějeme ke společnému vnímání reality kolem nás. (tz)